

SLOVENSKI NAROD.

Lehaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petiti-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadst., upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Pesamezne številke po 10. h.

Upravnistva telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vlijudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vs leto .. K 24.— Četrta leta .. K 6—

Pol leta .. „ 12.— En mesec .. „ 2—

V upravnistvu prejeman na mesec K 1-90.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto .. K 25.— Četrta leta .. K 6-50

Pol leta .. „ 13.— En mesec .. „ 2-30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko

in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošilje o pravem času.

Upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Resnicoljubje kranjskih klerikalcev in belokranjska železnica.

I.

Ker je »Slovenec«, to je organ naših klerikalcev, v zadnjih dnevih nagromadil v svojih predalih nebroj laži in to z jasnim namenom, da zbeha Dolenjce, osramoti naprednjake in slavi klerikalce kot zmagovalce in edine rešitelje od države do sedaj povsem pozabljenega Dolenjskega Belokranja, moramo pač resnici na čast nekaj dejanskih okolnosti iz borbe za belokranjsko železnico in perptuum memoriam tukaj pribiti oziroma obelodaniti, da morejo naši dolenjski rojaki in ves slovenski svet izvedeti, kako so naši klerikalci delali v prilogi (?) belokranjski železnici in kake zasluge so si stekli za to železnico.

Treba je, da sežemo za par let nazaj in to v ono dobo, ko je dolenjsko meščanstvo bivšemu svojemu dr-

žavnemu poslancu, preblagorodnemu dvornemu svetniku Franu Šukljetu, radi njegove dokazane politične vihravosti obrnil hrbet in ga, ako ravno je županom privatno pisal, da bi mandata sprejel, če bi ga spontanno volili, vrgli med staro politično šaro.

Mesto Šukljeta izvoljen je bil državni poslanec Plantan in le-ta je želel takoj iz početka državnozbornskega zasedanja delo radi priboritve dolenjske oziroma belokranjske železnice in radi izvršitve preložitve državne ceste od Gorjancev do Metlike nadaljevati.

Ker je bil prejšnji poslanec Šuklje v obeh zadevah najbolj informovan in ker je vrhu tega še ožji rojak Belokranjcev, misli je novoizvoljeni poslanec Plantan, ker so mu tudi Belokranjci tako bili izrecno naročili, da je najbolje, če se on do svojega prednika Šukljeta v teh zadevah radi informacij obrne in da potem na podlagi teh informacij stori nadaljne korake v svrhu ugodne rešitve navedenih za Belokranjino velevažnih vprašanj.

Obrnil se je torej posl. Plantan do starega svojega prijatelja Šukljeta radi informacij in pojasnila, kaj je on do takrat v obeh zadevah storil, da bude on, Plantan, vedel, kje to delo nadaljevati in pristavil je v svojem dopisu, da se v tej zadevi obrača na Šukljeta kot prejšnjega poslancu in sicer vsled izrecnega naročila Metličanov in Črnomalčev.

Toda Belokranjci in z njimi posl. Plantan so se hudo motili, ko so na rodoljubje Šukljeta računali, kajti on je dal tak odgovor, kakor bi ga ne bil nihče pričakoval.

Gospod Šuklje, rojen Belokranjčan in bivši poslanec Belokranje, pokazal je svoje tolikokrat hvalisano rodoljubje in svojo posebno vročo ljubezen do rodne svoje zemlje na tako jasn način, da so vsakomur oči odprle in da je izginil vsak dvom o zlatočistem patriotizmu (?) vpojojenega državnega poslancu Šukljeta.

On je odgovoril dne 23. marca leta 1901. posl. Plantanu skrajno odurno brez vsakega ozira na želje ožjih belokranjskih rojakov, brez vsakega ozira na važnost in resnost belokranjske železnice in preložitve državne ceste od vrha Gorjancev do Metlike, da noče dati nobenih informacij in pojasnil v tej zadevi. On piše doslovno:

»Vsak poslanec mora enake stvari natančno preštudirati; navzlic te-

mu bi se ti drage volje dal na razpolago, ako bi bil na drug način prišel do svojega mandata, kajti obče znano je, da si ti postal poslanec le vsled nelepe intrige maloštevilne pešice volilcev pod S. R. vodstvom.... tembolj sem bil neprijetno presenečen po tvojem postopanju v volilni dobi. (To je brzokone zahvala, ker je Plantan kot kandidat na vseli svojih volilnih shodih zasluge Šukljeta izrecno in nepogojno priznaval in ga v zveze do koval ter ni ene žale besedice proti njemu izrek.) Naravno je, da v takih razmerah nimam niti najmanjšega poželjenja, sodelovati pri tvojih parlamentarnih poskusih.«

Iz tega pisma razvidno je do jasnega, da je Šukljetu več bilo za njegovo lastno osebo, nego za koristi in blagor Belokranje, ki je njegova ožja domovina, kar je čestokrat naglašal po javnih shodih itd., z drugimi besedami, on je odklonil vsako sodelovanje samo radi tega, ker ni bil več poslanec izvoljen.

Vprašamo le, ali je tak človek res rodoljub, ki se iz zgolj osebnih in sebičnih razlogov odteguje delovanju v prosep svoje ožje domovine, če ga ona prosi, da pripomore pri rešitvi vprašanja radi belokranjske železnice? Vsakdo mora to vprašanje odločno zanikati, kajti sveta dolžnost vsakega poštenega in zavednega rodoljuba je, da vse svoje moči posveti delovanju v prosep svojega naroda in svoje domovine, ne brigajoč se za svoje osebne koristi in častihlepne načrte.

To pa moramo že sedaj naglašati, da dokažemo, koliko je resnice na trditvah »Slovenca«, da je Šuklje vedno in energično v zvezi z dr. Šusteršičem zastopal koristi Belokranjcev in za belokranjsko železnico deloval! Dokazano je, da je nasprotno res, in da je svoje sodelovanje celo odklonil, akopram so ga Belokranjci za to izrecno naprosili.

Šuklje torej niti svojemu nasledniku posl. Plantanu povedati ni hotel, kje naj ta z delom v prilog belokranjski železnici prične oziroma kje naj pričeto delo nadaljuje; tako je postopal prvi rodoljub belokranjski gospod dvorni svetnik Šuklje.

To pa ni posl. Plantana ostrašilo, on je stopil najprvo v dotiko z železniškim ministrom Witekem in ga pridobil za to, da se je udal in od svoje zahteve, da more belokranjska železnica le ozkotirna

biti, odstopil ter se sprijaznil z načrtom normalnotirne železnice. Zahteval je pa minister, da se mu novi načrti predložijo ter obljubil, da jih bode dobrohotno uvaževal in rešiti dal.

Ker sta mesti Črnomelj in Metlika odločno protestovali zoper projekt Šuklje-Gorjani, ki je zahteval le ozkotirno železnico od Novega mesta v Belokranjino in se ni brigal za želje obeh okrajev, je pisal Plantan projektantu dr. Gorianiju, da je pooblaščen mu izjaviti, da Belokranjci ta ozkotirni načrt odločno odklanjajo in da ne prispevajo za tako železnico niti vinarja.

To je Plantan tudi železniškemu ministru povedal. — dr. Goriani je uvidel sedaj, da ga je Šuklje do takrat za nos vodil, ker je podpiral projekt ozkotirne belokranjske železnice, akopram mu je dobro znano bilo, da se ves belokranjski okraj odločno protivi vsaki ozkotirni železnici. Goriani se je udal na dopis Plantana takoj in umaknil je svoj in Šukljeto projekt za ozkotirno železnico, akoravno je bila že revizija proge dovoljena.

Iz tega sledi, da je bila intervencija dvornega svetnika Šukljeta pospešitvi belokranjske železnice le na kvar, ne pa v prilog; kajti s tem nesrečnim projektom za ozkotirno železnico, se je stvar vsled svojeglavnosti Šukljeta, ki se ni za neštevilne prošnje in izjave Belokranjcev čisto nič brigal, in jim je ozkotirno železnico navzlic njihovim protestom vsiliti hotel, le za več let prav po nepotrebnem z a v l e k l a.

Ko bi bil Šuklje dr. Gorianiju in ministru tako odločno stališče Belokranjcev napram ozkotirni železnici pojasnil, kakor je to poslanec Plantan leta 1901. storil, gotovo bi se bila oba sprijaznila tudi z načrtom za normalnotirno železnico, kakor se je to kasneje zgodilo.

Proti Šukljeju je vladalo že leta 1900. po vsej Belokranjini veliko ogorčenje in ves svet je glasno govoril, da je Šuklje prodal Belokranjce Gorianiju, ker se je za koristi slednjega bolj brigal, kakor pa za koristi svojih volilcev v Belokranjini, ki so izrecno od njega kot poslancu zahtevali, da naj le projekt normalnotirne železnice, nikakor pa ne Gorianijev projekt za ozkotirno železnico podpira. Tega pa Šuklje ni storiti hotel in radi tega so se čule na volilnih shodih od strani njegovih volilcev jako pikre besede.

Stara gospa je bila edina, ki ni nič prav rada poslušala tega pripovedovanja. V začetku je samo zmajevala z glavo, pozneje pa je vse bolj reko poskušala Elviro spravljati v stiske in jo je spretno opozarjala na različna protislovja. Toda Elvira si je znala, kakor si že bode pomagati vsaj za trenotek.

Končno je stara gospa našla nekoga dne v Elvirini sobi debelo italijansko knjigo. Pregledala jo je površno, listala v njej in naenkrat ostrmelila — spoznala je, da je bilo vse Elvirino pripovedovanje o slavnih činih njenih prednikov izmišljeno. Dotični slavniki čini so se pač zgodili, a izvršili so jih najraznovrstnejši možje, le noben grof Rotta.

Stara gospa se je tega svojega razkritja kar ustrašila. Še tisti dan je pisala v Trst znanemu visokemu uradniku, naj pozive kar more o rodovini grofov Rotta. Odgovor je prišel že čez nekaj dni. Zadnji grof Rotta je živel kot siromašen slikar v

Takšno je bilo torej toli hvalisano in po »Slovenčevih« predalih kot edina rešitev Belokranjcev opisano delovanje dvornega svetnika Šukljeta pred l. 1901.

Ker je minister Witek zahteval nov normalnotirni projekt, kajti naravno je, da se normalnotirna železnica ne da po takih progah izpeljati, kakor ozkotirna, — misliti je moral posl. Plantan, da se izvrši novo trasovanje za normalnotirno železnico.

Informiral se je na kompetentnem mestu v ministrstvu radi potrebnih korakov in stopil je v pisмено dotiko s svojimi volilci v Metliki in Črnomlju.

Kmalu se je pa pokazalo med Metliko in Črnomljem veliko nasprotstvo glede bodoče proge, kajti Črnomaljši zahtevali so z vsjo odločnostjo, da mora železnica iz vrha Šemčiča (Kumpmalta) naravnost na Črnomelj steči in od tam pa naprej v Metliko in dalje do hrvaške meje. Takrat je minister Witek namreč zavzemal stališče, da se ne sme železnica do hrvaške meje graditi, ker je bil proti zvezi s hrvaško železnico, katero je za nevarnost proti Trstu smatral. On se je namreč bal, da bi zveza s Hrvaško promet od Trsta v Reko odvajala in tako Trst oškodovala. Na drugi strani so pa Metličanje zahtevali, da mora železnica od Kumpmaltovega vrha po najkrajši progi naravnost v Metliko izpeljana biti, ker nikakor ne dovoljuje progo v Črnomelj in od tam stoprav v Metliko, ker bi se s tem vožnja iz Novega mesta v Metliko izdatno podaljšala in tudi za osebni in zlasti trgovski promet brez vsakega vzroka in brez potrebe podražila. Nastalo je tekmovanje med obema mestoma tako živahno, da se je po pravici moralo bati, da pade belokranjska železnica vsled teh nasprotstev v vodo.

Poslanec Plantan je miril pismeno Črnomalčce in Metličane in jim prigovarjal, da se vendar za eno skupno progo zedinijo, ker sicer bodejo celo vprašanje za nedogledne čase pokopali. Železniško ministristvo se je namreč vedno na to sklicevalo, da če niso Belokranjci glede proge med seboj edini, tudi ministristvo nič storiti ne more, kajti ono ne bode nobene železnice zoper voljo Belokranjcem usililo. Vse to je posl. Plantan svojim volilcem v Metliki in Črnomlju odkrito povedal in jim na sporazumljenju svetoval.

Ker se pismenim potom prepad med zahtevami Črnomalčev in Metličanov ni dal premestiti, pozvali so

Trstu in je tam umrl, zapustivši hčer Elviro, ki se je poročila in zapustila Trst.

To obvestilo je staro gospo nekoliko pomirilo. Kar je Elvira povedala o svojem očetu, je bilo torej resnično — to je stari gospe zadostovalo, a kar je bila Elvira pripovedovala o slavnih činih in imenitnih dostojanstvih svojih prednikov, to je stara gospa postavila na račun nečimernosti in častihlepnosti svoje snehe. To je storila toliko raje, ker se ji je bil takorekoč kamen odvalil od srca, ko je izvedela, da je Elvira vsaj resnično rojena grofica Rotta.

Bahaštvo svoje snehe je stara gospa napravila na kaj priprosto način konec. Ko ji je Elvira zopet enkrat pripovedovala o nekem slavnem svojem predniku, ji je stara gospa tiho rekla:

»Prosim te, posodi mi vendar ti isto debelo italijansko knjigo, v kateri so te stvari popisane — rada bi se enkrat poučila o razvoju tvojega rodu.«

Elvira ji je obljubila, da ji z veseljem posodi knjigo, a prinesla je ni, ker jo je še tisti večer skrila v skrinjo, polno stare šare in tudi o svoji rodovini ni več govorila.

Ko je oktobra meseca zavladales jesen, je bila Elvira samevanja na gradu tako naveličana, da je začela moža siliti, naj gre z njo čez zimo v Opatijo ali v Benetke ali kamorkoli.

»Samo v Trstu in tod bi ne mog-

LISTEK.

Čez trnje do sreče.

Povest.
(Dalje.)

VI.

Dokler so trajale vojaške vaje, ni Elvira nič več zapustila gradiča, izsilila je pa tudi, da je morala Pavla ostati doma in se ni smela nikamor ganiti, kjer bi bila mogla priti v dotiko z oficirji. Vojaška krdela so sicer vsak dan korakala mimo gradiča, a oficirji in vojaki so se zaman ozirali po zali plavolaski. Pavli je bilo pač hudo pri sre, a upirala se ni zaradi ljubelega miru.

Elvira si je kratila čas, da je preuredila vse sobe. Prestavila je vse meblje, premetila vse kipe in pregledala vse svoje obleke. Naposled je med šaro, ki jo je hranila v skrinjah, poiskala vsakovrstne stare fotografije, ki so njo predstavljale, in jih je razobesila po svoji sobi. Slike so bile stare in obledela, a vendar jim je Elvira odkazala najboljše prostore. Na posebno mizico v salonu je postavila največje teh fotografij in jo vsak dan ovenčala s svežimi cveticami.

Čemu neki razpostavljaš te obledle slike, jo je nevoljno vprašal Anton, ko mu je bilo tega početja že odveč. »Ljudje se ti bodo še smejali,«

»Te fotografije pričajo, kako sem bila lepa«, je hladno odgovorila Elvira, »in takrat, ko sem bila lepa, sem bila tudi ljubljena in občudovana.«

Anton je umolknil in je odšel z doma. Pavla, ki je slišala ta pogovor, se je samo smejala nečimernosti svoje mačehe in je vse povedala stari gospe.

»Zdaj samo še čakam, kdaj postavi pred ovenčano fotografijo še večno luč«, je smeje se končala svoje pripovedovanje. »Morda bi bila tudi to že storila, ko bi sama ne uvidevala, da je prav malo podobna svetnici.«

Stara gospa je Pavlo pokarala zaradi te poredne opomnje, po poslih pa je izvedela zanjo tudi Elvira. Še v tisti uri je raztrgala vse svoje fotografije in jih je vrgla v peč.

»Bila sem smešna«, je rekla stari gospe na njeno začudeno vprašanje, kaj naj to pomeni. »Človek ne sme imeti manij, posebno če živi med ljudmi hudobnih jezikov.«

Ponosno je odšla iz sobe ne meče se, da je s svojimi besedami hudo užalila staro gospo.

Od tega dneva je bila še ošabnejša kakor poprej in kazala je svoje ošabnost posebno izzivajočo, ko je vojaštvo odšlo in so v trgu zopet nastale prejšnje razmere. Elvira je komaj še odzdravljala, če jo je kdo pozdravil, občevati pa sploh ni hotela z nikomur. S svojo ošabnostjo je prekašala celo knjeginjo, bivajočo ne daleč od trga v svojem staroslavnem gradu.

»Ti si že neznosna«, se je nekoga dne razljutil Anton, in kmalu ne bo hotel noben človek več z nami občevati.«

»Za občevanje s takimi ljudmi, kakršni hodijo k nam, mi sploh ni.«

»A meni je na tem«, se je jezil Anton. »Če bi hotel živeti kot samotar, bi bil šel v samostan. Bodi tako prijazna in povej mi, zakaj si danes pokazala spricho vseh ljudi okrajnemu glavarju hrbet in mu še odgovorila nisi na njegov popolnoma spoštljivi pozdrav?«

»Zato, ker mi ni roke poljubil«, je odgovorila Elvira »in ker je po vnu dišal in ker je sploh proletarec, čeprav ima zlat ovrtnik.«

»Ti si še ponosnejša, kakor Nje knežja svetlost.«

»Zakaj naj bi bila manj ponosna, kakor ta toliko občudovana knežja svetlost«, je menila Elvira. »Nič slabša nisem, kakor ona, moj rod je vsaj tako slaven, kakor njen in kar zahteva ona zase, to zahtevam tudi jaz, od vsakega, bodi kdorkoli in makar tudi tvoj klepetavi okrajni glavar.«

Antonju je ta gorostasna ošabnost kar sapo zaprla.

Od tega prizora je Elvira najraje pripovedovala o svoji rodovini. Vsak večer je vedela kaj novega povedati. Anton in njegova mati sta se na tihem čudila, kako dobro je poučena Elvira o zgodovini beneške republike, oglejskega patrijarhata in goriške grofije. Natančno je vedela, kate-

Metličani, oziroma njihov železniški komite posl. Plantana, da pride s strokovnjakom za gradbo železnice g. dr. Meyrederjem, t. j. takratnim državnim poslancem v Belokrajino, da se poskusi po intervenciji strokovnjaka doseči kako sporazumljive glade bodoče proge.

V sled tega poziva sta se podala posl. Plantan in inženir dr. Meyreder dne 29. aprila l. 1903 v Belokrajino. In to imenuje resnicoljub »Slovenec« agitacijsko potovanje Plantana po Belokrajini, akoravno je bilo znano, da je p. Plantan takoj po prvem letu poslanstva odločno izjavil, da bi že iz ozirov na svojo pisarno nikdar več ne kandidiral, ker je nemogoče na dve strani uspešno delovati. Plantanu ni bilo treba prav nobenih glasov, kakor »Slovenec« laže, ker ni nameraval več kandidirati. Naravno je pa, da se je odzval vabilu svojih volilcev v Metliki in da je šel do njih, da poskusi najti način, kako bi se železniško vprašanje v Belokrajini za obe mesti ugodno in pravilno rešilo.

Nemški smrad.

(Proces — Moltke-Harden.)

Zadnje dni se je vršil v Berlinu proces, ki je vzbudil senzacijo po vsem svetu in pokazal v jasni luči grozovito propadlost in demoralizacijo tistih krogov, ki so bili doslej nemškemu cesarju najbližji in ki so imeli na cesarja in na njegovo politiko kakor na vso nemško državo največji vpliv.

Provročitelj tega razkritja je Maks Harden. Ta Lid je brez dvoma velenadarjen človek in prvi sedaj živečih nemških žurnalistov. »Zukunft« se imenuje njegov tednik, čigar glavni namen je, pobijati osebno politiko nemškega cesarja. Harden je prišel svoj čas v ožjo zvezo z Bismarckom in od tedaj nastopa kot zagovornik in nositelj Bismarckovih idej in tradicij. V svoji vojni proti cesarju je bil že dvakrat obsojen zaradi žaljenja veličanstva, kar pa mu pri njegovih zvezah z najvišjimi krogi ni prav nič škodovalo.

Meseca novembra lanskega leta je začel Harden novo vojno, to pot proti tistim dvornim krogom, ki so imeli doslej cesarja na vrhovi, proti dvorni kamariji, ki je zlorabljala svoj vpliv za svojo in svojih prijateljev osebno korist in pa v to, da je delala politiko po svoji volji.

Na čelu temu krogu, iz katerega je bila sestavljena kamarija, je stal knez Filip Eulenburg, dvorni trubadur nemškega cesarja in njegov najintimnejši prijatelj. Eulenburg je »spesnil« nesrečne verze, ki jih je uglasbil nemški cesar in ki so kot »Sang an Agir« bili v zasmeh vsemu svetu, Eulenburg je bil merodajen v vseh osebnih in političnih vprašanjih, Eulenburg je bil takorekoč nekronani vladar Nemčije.

Tudi sedanjega nemškega kancelarja kneza Bülowa je spravil Eulenburg na to mesto. Eulenburg je strmoglavil bivšega nemškega kancelarja grofa Caprivija in ko je cesar iskal naslednika, mu je Eulenburg priporočal Bülowa. Takrat je bil Eulenburg poslanik na Dunaju. Bülow, ki je bil takrat poslanik v Rimu, bi bil jako rad ostal na svojem mestu, saj je poročen z italijansko aristokratko. Poslal je svojo ženo na Dunaj prosit Eulenburga, naj nikar ne vpliva, da bi cesar Bülowa imenoval za kancelarja, a opravila ni ničesar. Ko je naposled gospa Bülow rekla Eulenburgu »zakaj pa sami ne

la prestat čez zimo — drugače me pa lahko pelješ kamor hočeš.«

Anton se je tej želji upiral, kolikor je mogel.

»Toliko denarja nimamo, da bi mogel kar čez celo zimo živeti s teboj v tujem kraju. Sicer pa je ravno jesen najlepši čas, ki se ga more preživeti na deželi.«

»Kaj naj pa tu počnem«, je jokavo vzdihnila Elvira, »še umrla bom samega dolgočasa.«

»Potrpi in poskrbim ti nekaj družbe. Sicer se vedejo naši sosedje tako, da ž njimi ni občeovati, a nekaj prijateljev imam še, v Ljubljani in na Dolenjskem, in t' povabim za nekaj dni na lov. Če ti hočeš, znaš biti tako ljubezna, da vse očaraš; bodi potrpežljiva in ljubezna s povabljenici in preživeli bomo nekaj prav veselih dni.«

Kadar je Anton apeliral na samoljubje svoje žene, je vselej dosegel svoj namen. Elvira se je toliko raje pridružila želji svojega moža, ker je upala, da se ji na ta način posreči pokazati sovražnim sosedom, da v zvezi vsem njihovim spletkam ni ne osamljena ne socialno zapostavljena.

»Povabi kolikor mogoče odličnih gostov«, je prigovarjala Antonu »in tudi jaz povabim nekaj odličnih znancev«, naj vidijo ljudje, kdo da sva in da naju njih spletke niti ne dosežejo.

(Dalje prihodnjic.)

čete postati kancelar,« ji je Eulenburg ošabno odgovoril: »Jaz raje kralje nastavljam in odstavljam, kakor da bi sam postal kralj.«

Kot Eulenburg izvoljenec je postal Bülow nemški kancelar. Nekaj časa je z Eulenburgovo kamarijo izhajal, lani pa je prišel z njo v nasprotje in začel se je srditi boj med kamarijo in med Bülowom. Mogočen je bil vpliv tega boja na nemško politiko. Prva posledica tega boja je bil razpust drž. zbora, druga reteriranje v maroškem vprašanju. Eulenburgova kamarija je poskušala na vse načine, da bi strmoglavila Bülowa, Bülow se je na vse načine trudil, da bi razgnal Eulenburgovo družbo, in jo pripravil ob vpliv na cesarja.

Novembra meseca je posegel Harden v ta boj. Priobčil je članek, ki so ga pa umeli samo prizadeti krogi. V njem je bilo povedano, da je Eulenburg obkrožil cesarja tako, da se zgodi vse po volji kamarije. Imenoval je Harden kot Eulenburgove pomočnike šefa generalnega štaba grofa Helmuta Moltkeja, mestnega zapovednika berlinskega grofa Kuna Moltkeja, ministra zunanjih del Čirškega, kateri protežiranec berlinskih prasecev, pride sedaj kot poslanik na Dunaj. Obenem je Harden namignil, da veže te ljudi ginljivo prijateljstvo.

Eulenburgova družba je dobro vedela, kaj to pomeni, a se ni ganila. Nato je Harden začel jasneje govoriti. Obdolžil je cesarjevega prijatelja kneza Eulenburga, da se peča z moškimi, da prireja s svojo družbo orgije z moškimi in da se je pečal tudi s tajnikom francoskega poslanstva Lekomtom, ki ga je celo cesarju predstavljal, dasi je bil Lekomte znan kot ljubitelj moških že v Parizu in tudi v Berlinu. Lekomte je pri svojih svinjarstvih z Eulenburgom izvedel mnogo zanimivih skrivnosti o nemški politiki glede Maroka in jih je seveda sporočil v Pariz. Ni čuda, da se je Nemčija v borbi zaradi Maroka končno strahovito blamirala.

Tudi na ta Hardenov napad se Eulenburg s svojo družbo ni ganil. Nesreča je hotela, da je takrat prišlo na dan, da se je tudi princ Friderik Henrik pečal z moškimi, vsled česar so se nekateri gardni oficirji ustrelili. Tedaj je za Hardenov članek izvedel prestolonaslednik. Ta se je obrnil do predstojnika cesarjeve vojaške pisarne generala Hülsena, naj opozori cesarja na te obdolžitve. General pa se ni hotel zameriti vsega mogočnega kamariji in ni ustregel prestolonaslednikovi želji. Končno je prestolonaslednik stvar sam sporočil cesarju.

Cesar je takoj vso Eulenburgovo družbo razgnal. Eulenburg se je moral odpovedati dostojanstvu kot poslanik v pokoj, cesarjev adjutant grof Hohenau se je moral odpovedati svojemu dostojanstvu, grof Kuno Moltke je moral odstopiti kot berlinski zapovednik, Lekomte pa čez noč zapustiti Berlin.

Od vseh obdolžencev je samo eden poskušal rešiti svojo čast in še ta le na cesarjevo zahtevanje. Kuno Moltke je namreč še general, a cesar je zahteval, da se mora oprati pred sodiščem, če hoče ohraniti generalski čin.

Tako se je zgodilo, da je Kuno Moltke tožil Maksa Hardena in minoli teden se je vršila obravnava.

Prišlo se na dan senzacionalne stvari. O Moltkeju samem je izpovedala njegova ločena žena, da je ženske sploh in njo posebe zaničeval, da ni hotel ž njo občevati, da je imenoval zakon »Notzuchtanstalt« in ženska da je stranišče. Ljubil je samo moške. Ko je Moltke, priletel general, našel robec, ki ga je Eulenburg pri njem pozabil, je ta robec poljuboval in vzdihoval »Moj Fili, moj ljubljani sladki Fili.« Eulenburg je zahteval od Moltkejeve žene, naj prepuusti moža svojim prijateljem. Dognalo se je, da so se v vili generala in cesarjevega adjutanta dogajale orgije z moškimi in da so se jih udeležili visoki oficirji in dostojanstveniki. Neki vojak cesarske garde je izpovedal, da je bilo to početje obče znano. Harden je povedal, da je že Bismarck imenoval Eulenburga pederasta in da ve berlinska policija mnogo o tem povedati. Harden se je na vse načine trudil, da bi sodišče prisililo Eulenburga, naj pride pričat pred sodišče, a Eulenburg se ni upal priti, češ, da je bolan. Neki vojak, ki je povedal, da se je Eulenburg udeležil orgije z moškimi, je dobil od sodišča ukaz, naj gre v spremstvu policije Eulenburga pogledat, da bo mogel prisesti, če je to tisti pederast, ki se je udeležil orgije z moškimi ali ne, toda Eulenburg ga ni pustil predse.

Končno je še zdravnik doktor Hirschfeld povedal, da je tožitelj grof Moltke nenaravnih nagonov.

Nimamo prostora, da bi tu navedli vse posamičnosti tega velikanskega škandala, ki je bil razkrit pred sodiščem. Oblak smrada se je dvignil in je pokazal celemu svetu grozovito

propadlost in izprijenost najvišjih nemških krogov, tistih ljudi, ki so veljali za cvet nemškega naroda, za prave vzore nemškega Edelvolka. Razsodba v procesu bo v torek; obsojena pa je Eulenburgova družba že zdaj. Omeniti je še, da je bil Eulenburg kot poslanik na Dunaju najhujši sovražnik Thuu-Kajzlovega ministrstva in da je nemške poslance vabil k sebi in jih hujskal zoper avstrijsko vlado. Ta »nazadnjak« je hodil tedaj v neki salon v Weiburggasse, kjer so imeli zanj na razpolaganje dečke. Šele ko so slovanski časopisi začeli namigavati na to njegovo početje, je nehal intrigirati zoper Kajzla in Thuna in je kmalu potem izginil z Dunaja.

Nemški listi pojo zdaj slavo nemškemu cesarju, da je nastopil brezobzirno. Koliko je na to vplivalo dejstvo, da ima Harden dosti materiala tudi proti različnim princem — tega se ne ve nihče povedati.

Zasledovalec tega procesa dobi vtisk, da je za Hardenom stal Bülow in da se je šlo za odstranitev Eulenburgove kamarije v ta namen, da bi stopila na njeno mesto druga, namreč kamarija kneza Bülowa. Boj se je šel za vpliv na cesarja in na javne posle. Kdor ima ta vpliv ima moč, ima časti v obilju, ima bogastvo, njegova volja odloča čisto usodo države in narodov in naredi lahko mnogo ljudi srečnih ali nesrečnih. Zato ta brezmejno strupena hudobija, s katero se je bojeval ta boj. En: nauk je pa ta proces gotovo podal da je treba do skrajnosti omejiti osebno politiko vladarjev.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 27. oktobra. Včeraj je imela gosposka zbornica prvo sejo po počitnicah. Predsednik je naznanil veselo novico, da se je cesarju zdravje skoraj popolnoma povrnilo. Poročilo je poslušala zbornica stoji. Potem se je izvolila posebna komisija 25 članov, da razpravlja o nagodbi z Ogrsko. Tudi v kvotno deputacijo se je izvolilo pet članov. Za načelnika nagodbene komisije je bil izvoljen baron Chlumecy. Komisija začne že jutri svoje delo ter bo ves nagodbeni material temeljito pretresla ne le z gospodarskega stališča, temuč predvsem s stališča, kake posledice bi mogla imeti za bodoči razvoj celokupne monarhije in za razmerje obeh državnih polovic med seboj. — Današnji seji je prisostvoval v loži za diplomate član japonske gosposke zbornice grof Janagizava.

Kriza glede čeških ministrov.

Dunaj, 27. oktobra. Ker so voditelji čeških strank zapustili Dunaj, je v krizi nastal odmor. Vendar se demisija obeh čeških ministrov sprejme že v prihodnjih dneh. Za bodočega češkega ministra-rojaka velja še vedno vodja čeških agrarcev posl. Prašek. Za trgovskega ministra pride v poštev v prvi vrsti član gosposke zbornice Vohanka, v drugi vrsti pa predsednik državnega zbora dr. Začek.

Ministra dr. Fořt in dr. Pacák sta se odpeljala s poslancem dr. Krafašem v Prago, da se udeležita seje izvrševalnega odbora mladočeške stranke.

Praga, 27. oktobra. Izvrševalni odbor narodno-svobodomiselnice stranke je sprejel resolucijo, v kateri izreka obema češkima ministroma zahtevalo za poštovno delovanje, a obenem se vzame njuna demisija na znanje, ker priznava nagibe demisije za patrijotične.

Minister dr. Fořt si je pred svojo demisijo mnogo prizadeval, da bi se doseglo sporazumljive med Mladočehi in češkimi agrarci. Ministrski predsednik baron Beck se še vedno zanaša, da bo mogoče doseči tako alianso, s čimer bi bila takoj končana kriza v ministrstvu. Med češkimi agrarci jih je mnogo, ki se ogrevajo za take načrte. V tem pogledu se bodo vršila pogajanja v prihodnjih dneh. Glasilo čeških radikalcev »Česke slovo« piše k temu: »Osebnih spremembe v Beckovem ministrstvu niso tisto, kar zahteva češki narod; ključ po izpolnitvi njegovih zahtev preveva vrste naroda. Ako se te zahteve ne izpolnijo, morajo se vsi češki poslanci postaviti takoj v bojne vrste. Ako se že govori o zahtevah, ne sme ostati pri zahtevah Mladočehov, temuč se morajo zahteve čeških poslancev natančno stilizirati in potem šele razdeliti vloge med posamezne stranke.«

Reforma tiskovnega zakona.

Dunaj, 27. oktobra. Kakor znano, je Körberjevo ministrstvo predložilo vladno predlogo glede spremembe tiskovnega zakona. Predlogo je sicer do konca predelal tiskovni odsek zadnjega državnoborskega za-

sedanja, toda poročilo ni moglo priti niti na dnevni red v zbornici. Postl. Sylvester, ki je bil odsekovo poročevalec, je svojemu poročilu iz leta 1906 dodal predlog, naj se sedanja zbornica znova bavi s tiskovno reformo. Njegov predlog pride v zbornici že jutri na vrsto.

Skupni proračun.

Dunaj, 27. oktobra. Danes se je vršila skupna ministrska seja, da se določi skupni proračun. Izid obravnave še ni znan. Zatrjuje se, da je ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle proti zahtevi vojnega ministrstva, naj bi se v proračunu za leto 1908 postavilo 9 milijonov za zvišanje plač častnikom, temuč zahteva, naj se ta regulacija odgodi za eno leto. Toda vojni minister Schönaič je zadal svojo besedo, da se bodo častniške plače zvišale že letos ter je izjavil napram raznim politikom, da je od tega odvisno, ali sploh še ostane v ministrstvu.

Iz Srbije.

Belgrad, 27. oktobra. Zaradi današnjega protestnega shoda proti odgoditvi skupščine je poskrbela vlada za obsežne varnostne odredbe. Poklicanega je mnogo vojaštva iz zunanjih garnizij. Iz Bosarovca je prišel ves 9. iz Valjeva pa 5. pešpolk. Razueta je sklicanih mnogo orožnikov in vse belgrajsko vojaštvo, ki je bilo na dopustu. Shod bo na prostem za kraljevo palačo. Poveljnik kraljeve garde podpolkovnik Damjić, ki je imel nedavno znani konflikt s prestolonaslednikom, je odstavljen ter imenovan za začasnega poveljnika trdnjave Kladovo.

Vojna moč Francije.

Pariz, 27. oktobra. V zbornici je interperiral posl. Gauthier o narodni obrambi. Vojni minister Picquart je odgovoril, da je Francija dobro pripravljena na obrambo. Ni res, da bi imela Francija v primeri z Nemčijo manj vreden material. »Francija nadkriljuje nemške čete, a glede številca topov le malo zaostaja«. Zbornica je nato izrekla vojni upravi zapanje.

Punt v Maroku.

Pariz, 27. oktobra. »Banque de Paris et de Pays bas« je v zvezi z drugimi francoskimi bankami dovolila sultanu Abdul Azisu 1,440.000 K posojil.

Središče putarskega gibanja je sedaj v Mogadorju. Pred Mogadorjem so tri francoske vojne ladje. Vse dohode v mesto imajo zasedene punitarji plemena Aplojev, ki so v tajni zvezi s sultanom Mulej Hafidom.

Shod perutinarjev.

Ob jako lepi udeležbi se je vršil včeraj dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma I slovenski shod perutinarjev in rejcev vseh malih domačih živali. Sklicalo je shod društvo perutinarjev in rejcev malih domačih živali. Ako se pomisli, da je pri nas umna reja perutnine in drugih malih domačih živali še v povojih ali je pa pravzaprav še skoraj nikjer nič ni, je včerajšnji lepi shod velik uspeh sklicateljev zlasti g. Lehrmanna, ki je vzbudil lep naprednega perutinarstva na Kranjskem.

Shod je otvoril g. Lehrmann kot predsednik sklicujočega društva. Pozdravil je iskreno navzoče, zlasti zastopnika dež. vlade g. viteza Laschana, dež. odbornika in podpredsednika kmetijske družbe g. Povšeta in ravnatelja kmetijske šole na Grmu gosp. Rohrmanna. Danes, rekel je nadalje, praznujemo mejo med zastarelimi in modernimi nazori glede perutinarstva. Izrazil je veselje nad veliko udeležbo in upal, da zasije kmalu solnce boljše bodočnosti slovenskim perutinarjem. Zato je klical navzoče na vztrajno delo.

V imenu deželne vlade se je zahvalil za pozdrav vitez g. Laschan in pozdravil shod ter objubil, da bo dež vlada vedno pazljivo gledala na razvoj društva perutinarjev.

V imenu dež. glavarja in kot podpredsednik kmetijske družbe kranjske je pozdravil shod g. Povšeta, ki je poudarjal veliko važnost reje kurtine, kar ve ceniti kmetijska družba, dež. odbor in vlada.

Obema se je zahvalil za pozdrav g. Lehrmanna, ki je podal nato poročilo predsedstva.

Društvo perutinarjev in rejcev malih domačih živali se je ustanovilo 11. novembra 1906 v Trzinu. Kljub skromnemu začetku si je društvo pridobilo že mnogo članov zlasti po Trzinu in okolici, kjer so se ljudje oprileli kurtinje reje. Kakor je društvo svoje člane v tem poučevalo, tako jim je dajalo navodila pri nakupu plemenjakov. Ustanovilo si je strokovno knjižnico. Živinozdravnik g. Miklavčič v Škofji Loki je neumorno deloval za društvo in v prid članov.

Glavni in najvažnejši namen društva je, da povzdigne in razširi umno rejo naših malih domačih živali, v

kar treba seveda raznih pripomočkov, ki so bili med drugim lastno glasilo »Perutinar«, strokovna knjižnica, posredovalnica pri nakupu in prodaji teh živali itd. Kadar bo mogoče, se ustanove društvene podružnice ali postaje, kakor tudi glavni društveni zavod, kjer se bo umno in pravilno redila mala domača žival. Istotako se bo priredila prva slovenska razstava perutnine in drugih malih domačih živali, kadar bo potreba nanesla. Potrebna bodo nadalje poučna potovanja v kraje in zavode, kjer je umna reja male domače živine na višini. — Ako se vse to izvrši, ne bo izostal uspeh. Treba bo pa še mnogo dela in truda. Pozival je govornik člane, naj se v resnici ravna po navodilih, ki jih dobe od društva ter predlagal sledečo resolucijo, ki je bila sprejeta soglasno: Ker I. slovenski shod perutinarjev in rejcev vseh malih domačih živali povsem razvidi blagodejni namen I. slovenskega društva perutinarjev in rejcev vseh malih domačih živali v Trzinu, pozivlja vse merodajne faktorje, da pospešijo z vsemi močmi in sredstvi razvoj tega društva ter skrbe za to, da se v najkrajšem času uredi glavni društveni zavod, da zamore društvo tako v najkrajšem obsegu delovati za razvoj in procvit vse slovenske male živinoreje.

Nato je o narodno-gospodarskem pomenu perutinarstva za slovenske dežele vsestransko zanimivo predaval ravnatelj kmetijske družbe kranjske g. Gustav Pirč.

Perutinarstvo je v gospodarskem oziru mnogo večje važnosti, nego se sploh misli. Do pred kratkim se v Avstriji nihče ni dosti zmenil za to panogo kmetijstva. Ko je pa sklepala Avstrija trgovinske pogodbe z drugimi državami, prišli so pa do zaključka, da se iz Avstrije vsako leto izvozi za 37 milijonov K jaje in za 12 milijonov K zaklane perutnine. Za slovenske dežele je perutinarstvo silno velike važnosti. Koliko se iz slovenskih dežel izvozi perutnine, se ne ve. Glasom statistike je pa bilo 31. decembra 1900 v slovenskih deželah 1,138,393 kokoši in petelinov ter 49,140 druge perutnine, kakor gosi, rac, puranov itd. V resnici je pa to število veliko večje, ker naš kmet, če le more utaji kaj, ker se boji, da bi mu morda ne bilo treba plačevati kakih novih davkov. Dohodek od navedenega števila perutnine je pa razmeroma velikanski. Ker pride povprečno na 20 kokoši en petelin, je teh 56,187 v slovenskih deželah in še vedno dober milijon kokoši. Dobra kokoš izleže na leto 180—200 jajo, a to so izjeme, v resnici jih znese le kakih 80. Vse kokoši v slovenskih pokrajinah znese torej na leto 86 in pol milijona jaje. Ta se porabijo deloma za dom, deloma gredo v prodaj. V prvem pogledu je pri nas še mnogo nepravilnosti. Kokljam se podlaga po 15—20 jaje, kar je mnogo preveč. Ako se jim podlaga le po 15 jajo in je 405,800 teh kokoši, se jim podloži 6,087,000 jajo, tako da jih ostane za drugo porabo še 80 in pol milijona. Od teh jih ostane za dom 30 milijonov in prodaja se jih samo 50 milijonov. (Opomniti je, da so te številke tako visoke, oz. nizke, da je račun kar najbolj neugoden.) Iz podloženih jajo se izvali le polovica, torej 3,043,000 piščet. Ker se jih — zopet najneugodnejše računano — polovica porabi doma, ostane jih za prodaj samo 1 1/2 milijona.

Koliko donaha torej perutinarstvo v slovenskih deželah?

Za drugo perutnino izven kokoši se dobi okoli 50.000 K na leto. Za odrasle kokoši in peteline (po 1 K 50 h komad) se iztrži 569,185 kron, torej čez pol milijona. Jajca nesu 2 milijona, če jih računamo samo po 2 kr.

Po tem računu dobi naš kmet 3,550.000 K na leto od perutnine. Ako se še pomisli, koliko perutnine se ne iztrži in da ostane doma, se lahko z mirno vestjo trdi, da nese našemu kmetu perutinarstvo na leto skupaj 6 milijonov kron. Iz tega sledi, da je perutinarstvo tako važna panoga kmetijstva, da se mora podpirati od vseh strani. Ukreniti se pa mora tudi, da bo ves dobiček od perutnine ostal v rokah kmetu in ne v žepu prekupecev. Zato bo treba ustanoviti kokošarske in jajčarske zadruge. Kmetu je zvišati dohodek, da bo ostal na svoji kmetiji in ne bežal v Ameriko. (Ploskanje.)

O higijeni perutinarstva je predaval zelo obsirno g. živinozdravnik Miklavčič. V podrobnosti njegovega predavanja se pač ne moremo spuščati zaradi pomanjkanja prostora. Govoril je o potrebi čistega zraka za perutinarstvo, o svetlobi, čisti in sveži vodi in hrani, kakšna morajo biti prebivališča, kaj treba storiti, da se dobe dobri plemenjaki, koliko jajo naj se položi posameznim živalim, kdaj se izvalje mladiči, kdaj so petelinji najboljše za oploditev, koliko kokoši sme vsak imeti, kako je ravnati z mladiči, koliko jajo znese kokoš, gos itd., kaj treba, da mnogo nese,

čako ravnati v pitaliških in z obolelo perutnino itd. (Ploskanje.)

O dobičbanosti perutnine in malih domačih živali je predaval g. Lehrmann, ki je podal zanimive podatke, koliko stane in koliko donasa perutnina. Prišel je do zaključka, da se izdatki obrestujejo s 130 do 160%, kar se ne zgodi v nobeni drugi panogi kmetijstva. 100 kokoši stane 300 K kot srednje dobra molzna krava. Teh sto kokoši pa nese na leto 480 K čistega dobička. Kdaj nese krava toliko? Zato naj bi kmet bolj gojil rejko kokoši. Še večje dohodke imamo, ako redimo čistokrvna plemena, ki neso tudi pozimi jajca, ko so najdražja. Potem se dobi na leto od ene kokoši po 12 K dobička.

Mnogo slovenskega kapitala preide v tuje roke in skoraj pol milijona izgubi naše ljudstvo vsako leto pri prodaji jaje, kar požre prekupec. Zato bi se naj ustanovila zadruga za izvoz jaje in male živine.

Re a perutnine v svrhu pridelovanja klavne živali je še večje važnosti nego pa zaradi jaje. Govornik je dognal na podlagi natančnih računov, da bi 300 komadov treh vrst kokoši dalo na leto 3000 K čistega dobička, ne v številu jajca, ki tudi neso nad 100 K.

Govornik je govoril nato o važnosti kunčereje, ki silno veliko nese in ki bi se naj pri nas Slovenceh uvedla. Francija n. pr. dobi na leto od kunčereje 160 milijonov mark.

Predlagal je nato sledečo resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta: Današnji shod izreka, da vidi v razvoju in procvitu slovenske maloživinoreje boljše bodočnosti slovenskega gospodarja ter zahteva slovenski maloživinorejec, da v razvoj pospešuje vsi merodajni faktorji z vsemi močmi in sredstvi.

Učitelj g. Lapa je predlagal, da se izreče gosp. Lehrmannu za hvale in priznanje za njegovo požrtvovalnost, da se mu da zadoščenje za netaktno postopanje nekega uradnika kmetijske družbe (g. Legvarta), ki ga je pri perutninarstvu tečajju za učitelje v Marjanišću v Ljubljani vrgel skozi vrata, dasi je g. Lehrmann prišel k tečaju kot veščak. (Soglasno sprejeto.)

G. ravatelj Rohrmann se zahvali g. Lehrmannu kot pričetniku naprednega perutninarstva na Kranjskem, ker se je po njegovi inicijativi vršil pričujoči shod, ter govornikom za njih referate. Želel je, da bi se slovenski perutninarji večkrat sešli.

Ko je g. Lehrmann razkazal še zaklopno gnezdo za kokoši, je bilo zborovanje končano.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 28. oktobra.

— **Železniški minister** razposlil sledeči dopis: „Da se sestavi detajlni projekt za železniško progo iz Novoga mesta čez Metliko do hrvaške meje, s transko progo iz Metlike do Črnomlja — (mit einer Abzweigung von Möding nach Tschernembl) — se z veljavnostjo 1. novembra t. l. vstanovi c. k. r. trasistijski oddelek v Novem mestu, kateremu se je imenoval načelnikom višji nadzornik c. k. avstrijskih drž. železnice, Božidar Opitz.“

— **„Slovenec“ in belokranjska železnica.** Tržaški „Balkan“, glasilo postanca Mandiča, priobčuje v današnji številki pod naslovom „Belokranjska železnica“ tale značilni članek, čigar značilni odlomek priobčujemo v izvirniku čestitemu „Slovenec“ v album. „Balkan“ piše: „Moramo brez sumnje i sada kao i uvijek misliti na to, da nisu nikakvi obziri spram nas prinutkali baruna Becka, da tu željeznico zahteva, kao što i nisu nikakvi obziri spram nas prinutkali Wekerla, da na nju pristane. Za Wekerla to je bila u prvom redu kompenzacija, dopuštena i iz straha pred odporom hrvatske delegacije. Za Becka to je bilo pitanje austrijsko, a ne pitanje naše. Moramo ovo jako naglasiti i podertati. Jer ovo nekoliko poslednjih dana nalazimo u nekim izjavama slovenskih zastupnika stvari, koje nikako ne možemo pustiti bez komentara. Piše se tu i govori se, da je belokranjsku željeznico barun Beck izhodio za volju Slovenicima. To je smešna priča, u koju mogu vjerovati samo politička djeca. Da barunu Becku nije bilo stalo do spoja Beča sa Dalmacijom, on bi bio jako lako zaboravio i na Liku. Ta zar smo već zaboravili, da je austrijska vlada, jer joj iz strateških i političkih razloga treba sveza Beča sa Splitom, bila pripravna, da željeznico u Dalmaciju sagradi makar i preko kvarnerskih otoka — brez svakog obzira na kranjske i banovinske interese? Čini se, da neka gospoda zaboravljaju na to, jer hoće da zaboravljaju. Hoće da se s izvjestne strane prikaže, da če barun Beck, ako jugoslavenski zastupnici u Beču ne budu glasovali za

na godbu, izbrisati iz nagodbe belokranjsku željeznico. „Slovenec“ pače pozivlje se, da može i na sudu dokazati, kako se je barun Beck prietio dru Ploju s tim. Ali istina je i to, da bismo morali biti vrlo naivni, kad bismo htjeli ozbiljno uzeti takove prijetnje. Austrija je od Madjara izhodila spoj, koji njoj najviše koristi. Ona ga ne će napustiti. Ako taj spoj koristii i Kranjskoj, to je za Becka bilo i jest nuzgredno. On bi bio po sve nespošoban državnik, kad bi — samo za to, da svoju prijetnju izvrši — napustio nešto, što je — za Austriju — izvojevao. Nego — kakav onda smisao ima sva ta kampanja za belokranjskom željeznicom? Ta naših zastupnika nema u obće toliko, da bi opozicijom mogli zapriječiti votiranje nagodbe! Što dakle hoće Beck? Hoće da nas ovom željeznicom postavi u sebi podređen položaj. „Slovenec“ jesvečano naglasivao, da Beck hoće da bude s nama na čistu. Dok mi s njim nismo na čistu, dotle valja da radimo proti svemu, čim nas hoće kapaocirati. A na čistu ne možemo biti, jer u Dalmaciji hoće da nas germanizuju, jer u Pešti se ugovara bez Hrvatske, jer medju Slovincima hoće da mrvicama odgodi važnija pitanja. Tko se uzda u njega, neka ide s njim. Ali da slušamo prijetnje, da se damo odpravljati kao neposlusna djeca — to ipak ne bismo smjeli dozvoliti nitko. Tko dozvoli, zaslužnje ime mameluka, — mameluka, koji ne će samo radi željeznice i ostalih mrvica slaviti otčinsku dobrotu dobro nam poznate centralne vlade, nego će tu vladu slediti kao vjerman sluga svugdje, gdje ga ona bude trebala.“

— **K podržavljenju idrijske reške.** Poročilo „Slovenec“ o spremem idrijske odposlanstva pri ministru Marchetu, ni le netočno, temveč zvečine tudi neresnično. Istotako ne odgovarja — kakor smo se na kompetentnem mestu poučili — tozadevno naše po „Jugoslavenskej korespondenci“ posneto poročilo resnici. Več se nam za sedaj ne zdi umestno javiti.

— **Gustinčič — Premrou — in raiffeisenske posojilnice.** Gospod Gustinčič je priobčil v „Kmetovalcu“, glasilu c. k. kmetijske družbe strokovni članek o zlaganju posestev, v katerega je mimogrede vpletel nekaj svojega osebnega mnenja o raiffeisenskih posojilnicah. Na članek je reagiral g. Premrou v neusmiljeno zmrcovarjeni slovenščini z dolgo klobasarijo, posvečeno ne zlaganju posesti kot pravemu predmetu, nego osebnemu mnenju gospoda Gustinčiča o raiffeisenskih posojilnicah, katerega pa nikakor ne pobija stvarno, temuč s par slabo prestavljenimi frazami in z osebnimi napadi na pisatelja gosp. Gustinčiča in — na ravnateljja gosp. Pirca — na zadnjega, ker je kot urednik „Kmetovalca“ uvrstil važen Gustinčičev od tega podpisani članek o zlaganju posestev. Premrouvove neslanosti je natisnil list klerikalne „Zadružne zveze“; vprašamo se samo, podpira li država to zvezo za to, da more ta imeti list, v katerem se napadajo neljube osebe, ki koristno delajo na gospodarskem polju in več znajo, kakor vsi tisti klerikalni lažni organizatorji. Osuplo se pa moramo še vprašati, kakaj prinaša list „Zadružne zveze“ tako slab zagovor raiffeisenskih posojilnic? Neki namen je skrit v tem. Raiffeisenske posojilnice niso več monopol klerikalcev, vsled česar izgubijo na vrednosti kot doseđanje sredstvo klerikalnih nakan — in klerikalci izgubljajo svojo ljubezen za posojilnice tem lažje, ker se niso nikoli ogrevali za gospodarski pomen raiffeisenskih posojilnic, šlo se jim je vsak čas le za politično sredstvo. Gospod Gustinčič je napisal o notranjskih gozdih še nekaj odgovora, v katerem v vpljudnih besedah izpove, da je njegovo osebno mnenje o raiffeisenskih posojilnicah zato skeptično, ker je zasledoval poslovanje klerikalnih raiffeisenskih posojilnic. Vsaka stvar izgubi v rokah klerikalcev svoje dobre lastnosti; kaj čuda, da so raiffeisenske posojilnice v rokah klerikalcev postale nekaj drugega, kakor je njih edini in zvišteni namen, pospeševati gospodarstvo kmetovalcev in izboljšati njihov položaj. Pravih raiffeisenskih posojilnic s takim namenom je slovenskemu kmetu treba. Gospod Gustinčič je v svojem odgovoru na podlagi Premrouvovega napadanja mnenja, da je g. Premrou duhovnik. Po naših informacijah je g. Premrou zadržni sodnik g. Volta — z razliko, da ne urejuje „Raglje“ in še za svoje napade ni prejel običajnega honorarja.

— **Schulvereinska šola v Hrastniku.** Od Save se nam piše: Nemška šola za slovenske otroke — nemških je šmentano malo — v Hrastniku ob južni železnici izročila se je nedavno svojemu — namenu. Imamo eno „kulturnih“ mučilnico več na slovenskem ozemlju naše Štajerske! A ta šola ima le rok k večjemu

dveh let; kajti nadzdravnik dr. Keppa, je tako odredil. Stavba, lega in vsa druga oprema poslojpa te nemške šole je taka, da zlasti v sanitarnem oziru — ne ugaja svojemu namenu. Tedaj starši slovenski, le žrtvujte svoje najdražje, svojo deco, ne le duševni smrti, marveč tudi telesni.

— **Naredne stranke na Štajerskem** glavni zbor bo v nedeljo, dne 3. novembra 1907 v veliki dvorani Narodnega doma v Celju. Zborovanje se prične ob pol 11. uri in traja do pol 2 ure. Ob pol 2. uri se zborovanje zaradi obeda prekine za eno uro. Ob pol 3. uri popoldne nadaljevanje zborovanja. Na predvečer zborovanja v soboto, 3. novembra ob 7. uri zvečer je seja glavnega odbora v mali dvorani Narodnega doma. Seja se udeležijo vsi že ta dan v Celju navzoči zaupniki stranke. Dnevni red glavnega zbora: 1. Splošno poročilo o položaju ter o bodočih nalogah narodne stranke za Štajersko. Poroča dr. Vekoslav Kukovec. 2. Naše narodno-politične težnje in državni zbor. Poroča državni poslanec Fr. Roblek. 3. Naše narodno-gospodarske težnje in državni zbor. Poroča državni poslanec Vinko Ježovnik. 4. Kmečko vprašanje in narodna stranka. Poroča dr. Anton Božič. Slovensko šolstvo in narodna stranka. Poroča nadučitelj Fr. Brinar. 6. Narodna stranka in „Narodni list.“ Poroča dr. L. Štiker. 7. Stanje slovenskega trgovstva in obrtništva. Poroča Jože Smertnik. 8. Delavsko vprašanje. Poroča Ljudevit Furlani. 9. Volitve glavnega odbora narodne stranke za bodoče leto.

— **Torej vendar!** Od Drave se nam piše: Za učiteljsko mesto na vadnici c. k. mariborskega učiteljskega je res imenovan Nemeč Herbst, ki je bil slednji čas prideljen pripravljalnici gimnazije v Kočevju. — Z nam lastnih postojank nas odpravljajo, Nemeč pa nam vrvivajo. Tako dela c. k. vlada z nami Slovenci!

— **Zopet eden** Dne 25. t. m. se je vršila pri okrožnem sodišču v Mariboru kazenska obravnava proti župniku pri Sv. Bolfenku v Slovenskih goricah, ki je bil obtožen zaradi oskrumbe, zapeljavanja k nečistosti in zapeljavanja h krivi prisegi. Z njim vred sta bili obtoženi zaradi krive prisige dve deklici v starosti 13 in 15 let. Župniku je bil prišel na sled nadučitelj. Ta je namreč pri različnih šolaricah našel zapiske, iz katerih je posnel, da je župnik, ki je bil ob enem tudi katehet, uganjal s temi deklicami svinjarstva, da jih je oskrnil in naučil nečistosti potem pa še dve deklici pregovoril, da sta njemu v korist po krivem prisegli. Na obravnavo je bilo pozvanih 40 prič, ki so vse potrdile župnikovo krivdo. Župnik je bil za svoj način versko-nravne vzgoje obsojen na 15 mesecev težke ječe, deklici, ki sta po krivem prisegli, pa na šest oziroma štiri tedne težke ječe. Župnik je bil tako vesel, da je dobil samo 15 mesecev, da se je takoj odpovedal vsem pravnim pomočkom, na kar je bil odpeljan v zapor, da nastopi svojo kazen. Po prestani kazni zasluži vsekako, da dobi vijoličasti ovratnik, saj je s svojimi dejanji pokazal, da je pristen klerikalec, saj je znal duše za večno izveličanje pripravljati in obenem nedorasle otroke oskrunjevati.

— **Uredništvo „Slovenca“** odnosno pisca tržnega poročila v „Slovenec“ dne 26. t. m. prosim, da naznani svoje ime, da ga morem tožiti, ker mi očita tendenciozna borzna brzojavna poročila v „Slov. Narodu“. K. Meglič.

— **Profesorska vest.** Na mesto profesorja g. Ivana Macherja, ki je prevzel vodstvo tukajšnjega ženskega liceja, je nameščen na II. trž. gimnaziji poskusni kandidat na tuk. realki g. dr. Gvidon Sajovic.

— **Usposobljenostni izpit** za srednje šole iz naravoslovja je napravil na dunajskem vseučilišču gosp. kand. prof. Pavel Grošelj in sicer s tremi odklami.

— **Iz gozdarske službe.** Višji gozdarski komisar g. Avgust Guzelj v Novem mestu je stopil v začasni pokoj.

— **Šolska vest.** Pomožni učitelj g. Milan Brezec je nameščen za suplenta v Poljšniku

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri, v terek (par) se uprizori tretjič v sezoni Masseneta velika opera „Manon“. Naslovno vlogo poje gospoja Collignon, Des Grieuxa gosp. Jastrzebski, Lescanta g. Kondracki, starega Des Grieuxa g. Vašiček, Guillota g. Vaverka, Bretignyja gosp. Kratochwil, Pousette gospoja Škrdlkova, Javotte gospoja Groszova, Rosette gospoja Borzevska. — Slavno obinstvo se opozarja, da je začetek točno ob polu osmih in da med ouverturo in med igro vstop ni dovoljen.

— **Slovensko gledališče.** V soboto so ponovili opereto „Punčko“ na splošno zadovoljnost. Peli so dobro, igrali so dobro, in zato je bilo tudi mnogo ploskanja kot navadno. Gle-

dališče je bilo polno do zapečka. Per aspera ad astra!

— **Koncert Ondriček.** Včeraj je bil zopet Ondriček v Ljubljani. Umetnik je znan ljubljanskemu občinstvu izza prejšnjih nastopov, kakor tudi pianist Famčra, ki ga je spremljal na klavirju. O umetnosti Ondričkovi pač ni treba posebe govoriti, dovolj je, da rečemo, da spada Ondriček med najznamenitejše vijoliniste naše dobe, in da je Famčra vreden, biti njegov spremljevalec. Koncert je bil žal precej slabo obiskan.

— **Prezidava ljubljanskega južnega kolodvora** se je torej vendar začela in sicer najprej s tem, da se napravita železna prehoda čez tir na Dunajski cesti in na Martinovi cesti. Za letos je v ta namen dovolila južna železnica 120000 K. Z napravo prehoda na Dunajski cesti se je že začelo.

— **Zveza društev hišnih posestnikov cele Avstrije** zboruje danes in jutri na Dunaju. Kot zastopnik I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani se tega sestanka udeleži gosp. dr. V. Gregorič. Glavna točka dnevnega reda je: olajšanje hišnonajemninskega in hišnorazrednega davka. Sprejem pri ministrih bode 29. oktob.

— **Perotno sodišče v Novem mestu** začne s svojimi obravnava 25. novembra.

— **Košarice za dopošiljanje sadja na Miklavcove sadnji semenj v Ljubljani** se zamorejo naročiti pri c. k. pletarni v Radovljici. Cena košarici v primerni velikosti je 60 v. do 1 K. Naročiti je dosti zarano.

— **Čudna otroška igrača.** V Neudortu pri Arvežu je zgorelo poslopje posestniku Zöhreru. Dognalo se je, da je zažgal 11letni sinček, ki mu je dal oče tobaka in svojo pipo, naj bi se s kadenjem kratkočasil, dokler so bili domači na delu.

— **Električno cestno železnico** zgrade v Celovcu. Imela bo 5. prog.

— **Mrtveca so našli.** Pri Renkah so potegnili iz Save mrtveca, v katerem so spoznali krojača Ivana Pirca iz Zlatega Polja. Pogrešali so ga že od 26. julija.

— **Ubeleg župnik?** Deželni poslanec istrski in župnik v Ospu pri Dolini, Josip Kompare, je odšel v Ameriko. Tržaškim oblastvom je rekel, da gre študirat razmere jugoslovanskih izseljencev in si je od teh oblastev preskrbel priporočil na evropske konzulate v Ameriki, od cerkvene oblasti pa dopust za eno leto. Laški listi, na čelu jim „Piccolo“, ki je pa jako neverdostojen list, trde, da je župnik Kompare potegnil, češ, prisiljen je bil izginiti iz svoje župnije in da je kar skrivnostno zapustil Trst. „Piccolo“ pravi, da je župnik Kompare izginil zaradi strahu pred neko žensko in zaradi denarnih težav, ki bi mu jih provzročili njegovi otroci. Z neko T. ima župnik Kompare baje dva otroka, z neko G. S. pa enega, eden je pa še na potu. Ena teh žensk je preganjala župnika s takimi grožnjami, da se ji je umaknil v Ameriko. Župnik Kompare je star 49 let in je bil v narodnem oziru vedno jako delaven in zanesljiv mož.

— **Kaznovana razposajenost.** V Trstu je popadel 10letnega A. Lesjaka, ki ga je dražil, da so ga težko ranjenega prepeljali v bolnišnico.

— **Nedeljska kronika.** V sobotni noči je novi nektar precej razburil svojim oboževalcem duhove. Tu so preglasno peli, tam so si skočili v lase, tam se zopet sprli za oslovo senco itd. Vse to je dalo povod, da je morala Hermandida marsikje vzeti Bachove privržence pod svoje okrilje. — Na Tržaški cesti sta dva delavca pred neko hišo napadla pečarja Ivana D., ga začela insultirati, naposled pa sta ga nakresala še s kamni po glavi in ga telesno poškodovala. Došli stražnik je oba spravil pod ključ. — V Gosposkih ulicah sta si prišla dva veseljaka v navzkrižje ter se začela tako glasno pričrpati, da se je začelo občinstvo zbirati okrog njih. Tudi stražnika je gnala radovednost v obližje in da je napravil prizorov konec, je oba povabil s seboj v osrednjo stražnico, kjer sta se legitimovala in potem potolažena odšla. — Bolj mirna pa je bila 36letna delavka Katarina Zalarjeva iz Kojskega na Primorskem. Med tem ko so drugi ljudje bili še pri delu, je ta šla po Rimski cesti od hiše do hiše, kjer je pritiskala na kljuko, se delala gluhonemo ter z gestami dajala radodarnim meščanom znamenje, da prosijo miloščine. A vkljub njeni mirnosti je prišla v roko stražniku. Ko jo je mož postavil privedel v osrednjo stražnico, pa ji je šel jezicek kakor raglja. Tudi posluš je imela tako dober, da je na vsako najmanjšo besedo reagirala. — Medved. Na Marije Terezije cesti je prišel na hlev spat neki delavec in potegnil za seboj lestev. Ko je domač hlapec to opazil, je začel nad njim kričati in ko ni dobil nobenega odgovora, je poklical dva stražnika. Vse so preiskali, a žive duše ni bilo najti. Ko so šli potem v poleg tega na drugem dvorišču se nahajajoč hlev, so našli v slami nekaj okroglega, zavitega v blazino,

ki je ležalo okorno, kakor medved ali kaka tuala. Na poziv se skobaca iz blazine živo bitje v osebi nekega delavca. Le temu sta stražnika preskrbela varnejše in mirnejše prenočišče, blazino pa oddala gospodarju nazaj. — Črna vojska. V neki gostilni v Kolodvorskih ulicah je bilo polno zidarjev, delavcev in hlapcev. Eden izmed gostov je imel s seboj tudi ženo in ko ji je med vrati odhajajoči vojak rekel: »Servus Maderl«, je skočil mož pokonec ter začel vpiti, da je to njegova žena, ne pa »Maderl«. Hkrati je bilo vse na nogah in iz preje mirnih gostov je nastala pravcata črna vojska in sovražna si tabora (nekaj jih je namreč bilo, ki so se vestno potegnili za vojaka, ker ni s to besedo nič hudega storil) sta začela vpiti in metati drug v drugega vrčke in druge pripravne objekte. Sedaj bi bilo prišlo pa šele do najhujšega. Ker je slabši tabor uvidel, da ne bode zmagal, so šli skupno na bližnje dvorišče po kole, vile itd., s katerimi so hoteli doseči nad ljutim sovražnikom popolno zmago. Pa je že vrag! Predno so se začeli s smrtonosnim orožjem biti po trdih »turških« bučah, je prišla posredovalna sila — policija — in v tem hipu se je sovražnik razkropil na vse strani in le sedem pogumnih bojnikov je bilo mogoče ujeti. Za pobite steklenice so oddali denar, odlikovani pa bodo pri sodišču. — Sročna noč je bila mirnejša in le semtertja je začel kak veseljak. Dvema brivskima pomočnikoma pa bi se kmalu godila slaba. Ko sta šla iz Siške, se po Marije Terezije cesti pridruživata za njima dva vojaka tukajšnjega 27. pešpolka ter ju nahrulita z »Windische Hundek«. Naposled pa potegne eden vojakov še bodalo in zahteva, da morata brivca štiri korake od njega. (Tako namreč izpovesta brivca, stvar se pa pojasi, ko bodeta zaslišana tudi vojaka). Brivca sta začela nato teči, vojaka pa za njima. Med tekom sta vojaka enega brivca vjela in mu vzela 30 K vreden povrtnik, katerega še ni dobil nazaj. Če se to izkaže resnično, vojaka ne bode ta najbrže tako kmalu imela opraviti z »windische Hundek«. Proti vsem koloburnezem se bode postopalo policijsko, nekateri pa se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

— **Poskušen samomor.** Včeraj zvečer si je v podstrešju na Emonski cesti št. 31 uradni bolniške blagajne g. Ignacij Pogačar za britvijno prezeval vrat, potem pa šel v stanovanje, kjer je nezavesten obležal. Na lice mesta došli policijski zdravnik g. dr. Illner je odredil, da so ga prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, kjer pa še ni gotovo, da bode okreval. Pogačar je rojen 27. julija 1874 v Ljubljani in semkaj pristojen ter je oženjen. Nesrečnež je zapustil pisno, v katerem pravi, da mu radi neozdravljive bolezni ni več živeti.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 122 Hrvatov, 98 Macedoncev in 60 Črnogorcev. — V soboto je šlo v Ameriko 22 Hrvatov, 80 Macedoncev in 44 Bolgarov. 30 Hrvatov je prišlo iz Pruskega, 90 Lahov pa se je povrnilo iz raznih strani v svojo domovino.

— **Izgubljeni in najdene reči.** Branjevka Frančiška Kovačeva je izgubila možniček, v katerem je imela 14 K denarja. — Ga. Marija Dolanškjeva je izgubila zlat uhan, vreden 70 K. — Delavka Marija Novakova je izgubila denarnico, v kateri je imela 9 K denarja. — Neka dama je izgubila denarnico, v kateri je imela dva bankovca po 20 K in ključ.

— **Drobne vesti.** Civilna poroka Leopolda Wölflinga z Marijo Ritter je bila včeraj v Curihu.

— **Finančna kriza v Ameriki.** Trustu Company of America je nakazala ameriška vlada 3,500,000 dolarjev.

— **Potres v Kalabriji.** V Ferruzzanu so doseđaj izkopal izpod razvalin 50 mrličev, a oblasti naznanjajo, da se še pogreša 300 oseb.

— **Za kugo so umrle** v Washingtonu tri osebe.

Telefonska in brzojavna poročila

Pulj, 28. oktobra. »Jugoslovanska socialna demokracija« je priredila včeraj pod patronažo iredentistov in s pomočjo društva »Giovine di Pola« političen shod, katerega se je udeležilo kakih 500 socialistov in iredentistov. Na shod je prišlo tudi okoli 1500 Hrvatov. Socialisti, boječ se Hrvatov, so shodu oktroirali svoje predsedstvo, proti čimer so Hrvati burno protestirali. Nastal je velik hrup, posamni govorniki so skušali govoriti, a jih ni bilo mogoče slišati v silnem vrišču in trušču. Mestna policija je intervenirala seveda v prilog socialistom in skušala s golimi sabljami razgnati Hrvate, kar pa se ji ni posrečilo. Vladni zastopnik je nato shod razpustil, ne da

bi se moglo razpravljati o resoluciji, ki je bila naperjena proti dr. Laginji in »Narodni delavski organizaciji«. Socialisti in iredentisti so nato po mestu demonstrirali proti Hrvatim in »Narodni delavski organizaciji«, a tudi ta demonstracija je bila silno klavrna.

Dunaj, 28. oktobra. Ministrski predsednik baron Beck smatra češko krizo kot notranjo češko zadevo, ki nje ga čisto nič ne tangira. Barona Becka zanimata glede češke krize samo dve vprašanji: 1. če se bodo Čehi sporazumeli in kako in 2. če hočejo imeti svoje zastopnike v ministrstvu in katere. Kriza mora biti že ta teden končana. Ako se Čehi v tem času ne bodo odločili, bo baron Beck sam ukrenil vse, kar se mu bo zdelo potrebno, in bo poklical v kabinet može po svojem okusu.

Dunaj, 28. oktobra. Včeraj je bil skupni ministrski svet, pri katerem se je razpravljalo o državnem proračunu za leto 1908. Med obema vladama se je doseglo popolno sporazumljenje. Vprašanje o zvišanju častniških plač se je odgodilo.

Dunaj, 28. oktobra. Ministrski predsednik baron Beck je prošnji dr. Pacaka in dr. Forta za odpuščanje službe že predložil cesarju. Splošno se sklepa, da bo cesar že v prihodnjih dneh, morda že danes sprejel barona Becka, da mu bo poročal o položaju in demisiji čeških ministrov.

Budimpešta, 28. oktobra. V slovaški vasi Černova je prišlo povodom blagoslovljenja nove katoliške cerkve do velikih izgrediv. Zandarmerija je rabila orožje. Ubilih in ranjenih je bilo več oseb.

Belgrad, 28. oktobra. Srbske opozicijske stranke so priredile včeraj proti vladi velik protestni miting, ki se ga je udeležilo 3000 oseb. Shod je sprejel resolucijo, v kateri se obsoja politika vlade in se protestuje proti odgodenju skupščine. Shod se je končal v popolnem miru in redu.

Carigrad, 28. oktobra. V vilajetu Skoplje v bližini vasi Plaka je bilo na bestialen način umorjenih 8 Bolgarov. Bolgare je baje umorila neka srbska vstaška četa.

Monakovo, 28. oktobra. Zdravstveno stanje umobolnega kralja Otona je postalo silno vznemirljivo. Že od petka odklanja vsako jed, vsled česar mu rapidno pešajo telesne moči.

Hanover, 28. oktobra. »Han. Courier« poroča, da je državno pravdnitvo na temelju zapriženih izjav raznih prič v pravdi Molke-Harden dvignilo obtožbo proti knezu Eulenburgu in 5 drugim osebam radi pederastije.

Dunaj 28. oktobra. Ministrski predsednik baron Beck je imel posvetovanje s parlamentarno komisijo maloruskega kluba. Konferenca je veljala jezikovnemu vprašanju na vseučilišču v Lvovu.

Dunaj 28. oktobra. Narodnogospodarski odsek je danes pričel z razpravo o nagodbenih predlogih.

Dunaj 28. oktobra. Češki agrarci so mnenja, da se mora kriza v ministrstvu rešiti, predno pride do glasovanja o nagodbi v narodnogospodarskem odseku. Splošno se sodi, da grozi nevarnost vsemu Beckovemu ministrstvu, ako se v kratkem ne posreči rešiti krizo, ki se je pojavila vsled demisije čeških ministrov.

Praga 28. oktobra. Včeraj so imeli tu konferenco izvrševalni odbor mladočeške stranke in drugih čeških strank, da se posvetujejo o skupnem češkem klubu v parlamentu. Posvetovanja se bodo nadaljevala še na Dunaju.

Budimpešta 28. oktobra. Pri izgredivh v Čeravi je bilo ubitih 15 oseb.

Solnograd 28. oktobra. Veliki vojvoda Toskanski, oče Wöflinga in gospe Toselli je opasno zbolel. Snoci je bil previden s svetotajstvi za umirajoče.

Zemun, 28. oktobra. Na protestnem shodu opozicijskih strank na Markovem trgu v Belgradu so govorili kot zastopnik mladoradikalne stranke Stojanović, za narodno stranko Veličković za naprednjaško stranko Marinković. Kakor se govori, je v Belgradu proglašeno obsedno stanje.

Belgrad, 28. oktobra. Vest, da je proglašeno obsedno stanje v mestu, je doela izmišljena. Ker se ni nikjer kršil mir in red, nima vlada nobenega vzroka, poseči po tako radikalnem sredstvu, kakor je obsedno stanje.

Petrograd 28. oktobra. Dosedaj je bilo izvoljenih 200 poslanov za III. gosudarstveno dumo. Med temi je največ oktoberistov in monarhistov.

Slovinci in Slovenke! Ne zabiite družbe sv. Cirila in Metoda!

Borzna poročila.

Ljubljanska
Kreditna banka v Ljubljani

Uradni kurzi dun. borse 28. oktobra 1907.

| Ime obveznice | Dinar | Mark |
|---|--------|--------|
| majska renta | 95 95 | 96 25 |
| arobna renta | 97 55 | 97 75 |
| avstr. krona renta | 96 — | 96 30 |
| zлата | 114 20 | 114 40 |
| ogrška krona renta | 92 80 | 93 — |
| zлата | 110 10 | 110 30 |
| posojilo dež. Kranjake | 97 75 | 98 75 |
| posojilo mesta Spljet | 110 40 | 110 60 |
| Zadar | 99 30 | 100 86 |
| bos.-herc. železniško | 98 25 | 99 25 |
| posojilo 1902 | 98 — | 98 20 |
| češka dež. banka k. o. | 98 40 | 97 — |
| zast. pisma gal. dež. | 99 — | 100 — |
| hipotečne banke | 99 — | 100 — |
| pešt. kom. k. o. x | 101 75 | 102 70 |
| 10% pr. | 97 — | 98 — |
| zast. pisma Innerat | 98 75 | 97 75 |
| hranilnice | 98 75 | 99 75 |
| zast. pisma ogr. cent. | 98 50 | 99 50 |
| dež. hranilnice | 98 50 | 99 50 |
| z. pis. ogr. hip. ban. | 98 50 | 99 50 |
| obl. ogr. lokalnih železn. d. dr. | 98 50 | 99 50 |
| obl. češke ind. banke | 98 50 | 99 50 |
| prior. tok. želez. Trst-Poreč | 98 50 | 99 50 |
| prior. dolenskih žel. | 98 50 | 99 50 |
| prior. juž. žel. kup. | 98 50 | 99 50 |
| avstr. p. za žel. p. o | 98 50 | 99 50 |
| Srečne. | | |
| brezke od l. 1864 | 148 25 | 150 25 |
| od l. 1864 | 553 — | 557 — |
| tzske | 140 60 | 144 60 |
| sem. kred. i. omisije | 268 — | 274 — |
| H. | 269 50 | 275 50 |
| ogrške hip. banka | 243 50 | 249 50 |
| srbske s. frs. 10% | 97 50 | 103 50 |
| turške | 183 25 | 183 25 |
| Beitika | 19 55 | 21 55 |
| Kreditne | 440 — | 446 — |
| nevoške | 9 50 | 95 50 |
| Krakovske | 92 — | 95 — |
| Ljubljanske | 20 75 | 64 75 |
| Avstr. rdač. kriša | 44 50 | 46 50 |
| Ogr. | 75 85 | 27 85 |
| Rudolfove | 68 — | 79 — |
| Salburške | 84 — | 88 — |
| Dunajske kom. | 490 50 | 496 50 |
| Delnice. | | |
| Južne železnice | 149 — | 150 — |
| Državne železnice | 653 — | 653 — |
| Avstr.-ogrške bančne deln. | 1764 — | 1775 — |
| Avstr. kreditne banke | 693 95 | 694 25 |
| Ogrske | 744 — | 745 — |
| Zivnostenske | 239 50 | 240 50 |
| Premogokop v Mostu (Brüx) | 722 — | 730 — |
| Alpinske montan | 601 50 | 603 50 |
| Praške žel. ind. dr. | 2648 — | 2658 — |
| Rima-Murányi | 541 75 | 543 75 |
| Trboveljske prem. družbe | 255 — | 258 — |
| Avstr. orožne tov. družbe | 462 — | 464 — |
| Češke sladkorne družbe | 146 — | 149 — |
| Valuta. | | |
| C. kr. cekin | 11 86 | 11 40 |
| 20 franki | 19 20 | 19 23 |
| 30 marke | 23 45 | 23 51 |
| 100 franki | 34 04 | 34 10 |
| 100 marke | 117 27 | 117 47 |
| 100 franki | 95 95 | 96 15 |
| 100 franki | 2 53 | 2 54 |
| 100 franki | 4 84 | 5 — |

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 28. oktobra 1907.

| Tovarna. | sa | 50 kg K | 12 40 |
|-------------------|----|---------|-------|
| Pšenica | sa | 50 kg K | 12 40 |
| Rž | sa | 50 kg K | 11 68 |
| Koruzna | sa | 50 kg K | 7 13 |
| Ovsa | sa | 50 kg K | 8 52 |

Bežak tiv. Nespremenjeno.

Meteorološko poročilo.

Stacija nad morjem 206. Srednji letni tlak 760 0 mm.

| Septembra | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm | Temperatura v C. | Vetrovi | Nebe |
|-----------|----------------|-----------------------|------------------|-------------|-------------|
| 26 | 9. sv. | 730 1 | 11 | sr. j. sah. | oblačno |
| 27 | 7. sv. | 731 2 | 9 4 | sl. sah. | pol. oblak. |
| | 8. pop. | 731 6 | 14 0 | sl. jug. | del. jasno |
| 28 | 9. sv. | 732 2 | 1 0 | sl. svzh. | oblačno |
| | 7. sv. | 731 0 | 9 5 | sl. svzh. | dež |
| | 8. pop. | 279 3 | 12 8 | sl. svzh. | oblačno |

Srednja predvečerašnja in včerašnja temperatura: 10°9' in 11°1'; norm.: 8°5' in 8°5' Padavina v 24 urah 65 mm in 67 mm.



Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša predobra soproga, oziroma mati, gospa

Fani Svetek roj. Bajde

v nedeljo, dne 27. t. m. ob 8. uri dopoldne, previdena s svetotajstvi za umirajoče, po mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala. 36 8

Pogreb predrage rajnice bo v torek, dne 29. t. m. ob treh popoldne iz hiše Zalo-ti, Dalmatinove ulice št. 5, na pokopališče k Sv. Križu. Blago rajnice priporočamo v drag spomin.

V Ljubljani, 28. oktobra 1907.

Ferdinand Svetek
c. kr. višji poštni oficijal
soprog.

Fran sin. **Vilka hči.**

Majhno, lepo 3655

stanovanje

z 1 sobo in kuhinjo se zaradi od-potovanja takoj ugodno odda.

Vprašati na Poljanskem nasipu 52.

Zaradi odpotovanja se proda 3656

sobna oprava, kuhinjska posoda, damski bicikel in Singerjev šivalni stroj

na Marije Terezije cesti 10, III.

Kičese

klet v najem

zunaj mesta, blizu mlitnice.

Naslov pove upravnitvo »Slovenskega Naroda«.



Alozij Rihteršič
c. kr. okrajni gozdar

Francka Rihteršič rojena Popret

3653

poročena.

Radovljica. 28. oktobra 1907. **Rled.**

Zastopnik

resen in ki lahko položi varščino, se išče 3654

za prevzete glavne zastopstva

(s sedežem v Ljubljani)

neke prve vrste avstrijske življenske in rentne zavarovalnice.

Na razpolago je obsežen inkaso.

Ponudbe pod »zastopnik 2000« na upravnitvo »Slovenskega Naroda«.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

12-124 Pedraščica v SPLJETU. Stritarjevo ulice št. 2. Pedraščica v CELOVCU.

Dolnična glavica K 2.000.000. Rezervni fond K 200.000.

priporoča za zrebanje dne 2. novembra promese na Dunajske komunalne srečke k K 15 1/2. Glavni dobiček K 400.000.

Rentni davek plača banka sama.

sprejema vloge na knjižico in tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2%.

Rentni davek plača banka sama.

Kupi se
ali vzame v najem manjšo ali večjo

kavarno ali gostilno

v Ljubljani.

Prevzame se tudi dobro vpeljano manjšo trgovino.

Ponudbe z morebitnimi pogoji na upravnitvo »Slov. Naroda«. 3636-2

Pozor! Pozor!

Kavarna „Leon“

V Ljubljani 97-43
na Starem trgu št. 30
vsak torek, četrtek in nedeljo
vsu noč odprta.

Na razpolago je najnovejši ameriški biljard in električni klavir.

Z odličnim spoštovanjem
Leo in Fani Pogačnik.



Musgraveja originalne irske peči.
Najboljše in najbolj hranljive

trajnogorilne peči.

Izredno dobra kurilnost. Cenovniki zastoj.

CHR. GARMS Podmokli (Bodenbach)
3225 11 tvornica za železne peči.

Tvorniška zaloga pri **STEFANU NAGY** v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.:

7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Področico, Celovec, Praga.

7-07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-05 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Področico) Celovec, Praga.

11-40 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Področico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

1-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Področico) Celovec, Praga.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Področico) Celovec, Praga.

9-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Področico).

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor:

7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.

10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih v oktobru.)

Dohod v Ljubljano juž. žel.:

6-58 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Jesenice, Gorice, Trsta.

8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfova, Grosuplja.

11-15 predpoldne. Osebn. vlak iz Prage, Celovca, Beljaka juž. žel., čez Področico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenice.

2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfova, Grosuplja.

4-34 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Področico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel. Jesenice.

6-50 zvečer. Oseb. vlak iz Prage, Celovca, Beljaka (čez Področico) Jesenice.

8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfova, Grosuplja.

8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Področico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenice.

11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Področico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenice.

Dohod v Ljubljano drž. kolodvor:

6-46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.

10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.

6-1 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.

6-5 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih meseca oktobra.)

(Odhodi in dohodi so naznačeni v srednje evropskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Pozor! Pozor!

Priporočam preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo ogromno zalogo umetno izdelanih

nagrobnih spomenikov

in vseh vrst marmorja in pa

nagrobne okvire

prevzemam in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stavbena dela. Zaradi preselitve obrti prodajam nagrobne spomenike po jako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem 3113-7

kamnosek **Ignacij Čamernik** kamnosek
Komenskega ulice št. 26 v Ljubljani.